

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 197 (12587)

1984 чылдың август 25, суббота

1925 чылда үндүлүштүгүн.

Өрттө 3 өд.

ПЕРСПЕКТИВТИГ ПЛАН

КАВАЛЕРОВО. (Приморье край).

Хары угада ийи чүтүлдү айтырыгы — көзү специалистер кыдырлар болган оларнын чурттар чедерин шитипирлээрине. Олыгиск районун хөгжүлдүзүни комплекслиг перспективтиг планы дүзүлгөн. Ону дыка хей ажыл-агый болган социал сорулга-ларым барымдалал тургускан. Чер-чер Советтери ону күссөдүл эгелээрде, чооккучылдарда херектиг кадрларнын дугайын мык тодараткан, школаларыны профессионал үндүрүшкүни шынгымдаткан. Учкулшелер, техникумнар болган институттарге өөрейи кжжидерини ажыл-агыйларын пүткөлдүрүшкү биле чорудуш эгелээр. Амгы үеде социал-культура амдыралыныч тудууларынче болган чуртталга бажынырыны хей кичээниг салып турар.

(СЭТА).

БИСТИН ЧУРТУВУСТА

МОСКВА. Москва чогууш ажыл-агыйлары картофель ажал алышкыны ажыл-агыйлар ийи шалкымчалды турар. Августтиң бо хүнеринде гектар салындаанга 200 хүнер центнер дүжүттү аш турар. Москва облазынын дыка хей колхозтарнда болган сохотарында чаа «Искра» дээр сорту тарып турар аларган. Ол чаа сорт дүжүткүр болурун бодыткан. Москва чогуушунуң чер ажылдагылары ийиштин-биле хоорай чурттуларга 724 муң тонна картофельди бээр сорулгагы, ол болза, өрткөн чылдымдан 20 муң тонна хай.

КУРГАН. Курган областың механизаторлары казын чажып тарып тарааларын ажал алышкыны эгелээрине чедир кууш тарып көктөрүлгөн чурттуларын доолуп четтиркенер. Бо чылдын колхозтар болган сохоттар ол чилеги кичтирени тарып шылду үштүм биринге калдырды. Ону колдуулап, ла майгы үеде ийигоган ажал шедеринде чаштырар. Курганнын чер ажылдакчылары көктөрүлгөн эки дүжүттү болурун херек кичээде бүзүрүп көргөнөр. Чижээ, Шедаринское районда «Ленинниң чыгырлары» колхозта кууш чаштырар шылду ады чекторунун бирөөнүнүн ортумал-биле 37 центнер тараанын ажал алган.

БАУСКА. (Латвия ССР). Чыстадыккан ажал алышкыны шалкым болгон. Ону Латвиянын чер ажылдагылары чедикширин баштырар чурттар. Олар өрткөн чылдымдан чедир келген хей тарааны гектарларга ажал ал турар. Ийида чылдыккан ол тарааны ажалдагы көккө-көккө кестирген, ийида алган массанын витаминин даган кылды аргатка 20 муң центнер кургакшап, оң соода бастырып аш турарлар. Оң түшкүнде чык-бораның-даа хүнерде дүжүттү дүргөн болган чидир чокка ажал ап турар.

ОРЕНБУР. Оренбургиниң механизаторлары ам тараа ажал алышкыны үштүк миллион гектарда доолуп турарлар. Областын колхозлары болган сохоттары амы үеде хүнеринче тараа культураларын бир чүк мүн гектары бастырып ал турар. Мурыкчы ажыл-агыйларын ийиштин-биле ажал тараа

ажал алышкыны болган күрүнге тараа саларын доолуптарын талазы-биле шалкымчы оң хонукту чарлаан.

БАКУ. Азербайжанын тараа шедериниң баяк чыгык кезин даг-дагыт чедерде бооп турар. Ийида шедерден бо чылдын тараа ажал алышкыны доолупкан. Исмаили районунуң тараа шедерин тараа шедериниң байданын барымдалал турган, улуг өмөк-дө болза, ажал алышкынын четин күштүтүп транспорт отрядтарын тургузуш, оларнын шүтүвүн түстүк колхозтарга быжыткан. Тускай докталкы маршруттар атуугар комбайнларын ала ийи эгелетке ажал турган. РАУК-териниң ийишкөөк ажал чедерин шүтүл-ла тараа шалкымта маншылдагы кылар чыгууда күвүп бериш-азы себеп турган. Ол болган өскөдө ийида шалкымта чедерде ажал алышкыны эгелээрлик чыгык кезин ажал алышкының кезинде 8 гектар чедир улугтартыган болган ол нормалы булуң-чартык катан ажал турар.

ФРУНЗЕ. Киргизиянын кол сазы — Чүй шылкының кат-чимити байлык дүжүлдү аш турар. Садоводтар августтиң чүрөш үште оларын масалы-биле ажал аларын ажал алышкыны эгелээр, гектар салындаан 250 центнер чедир кат-чимити аш турар. Оларнын дооран республиканын хоорайларында ажал алышкыны колхозтарнын болган сохоттарын тускай маншылкының чурдурч чорудуп турар.

ГАЗЛИ. (Бухара областы). Кызылжанынын ортумунда ак-көк оттурал-чулуктын тынычталышкыны доорайында ажалдагы кжжидер чаа шыгжымыр чаа ногатарын бундү чылда сазар арганы бээр. Ол алды чүк тонна ажал картофельди, помидорларын, согууаны, морковту, сөккөккү хүлээп алыр.

КАРШИ. Узбекистаннын механизаторлары Карши хоорайында дегем шылду үштүк дүжүттү кылдыр чурдурганар. Чоокта чез өш ажылдагы кжжидер 1300 гектар чурттарлар. Областын колхозлары болган сохоттары амы үеде хүнеринче тараа культураларын бир чүк мүн гектары бастырып ал турар. Мурыкчы ажыл-агыйларын ийиштин-биле ажал тараа

СЭКП ТК-НЫҢ ПОЛИТБЮРОЗУНДА

СЭКП ТК-нын Политбюрозу ачылган хуралына партиянын XXVII съездинге белеткел-биле холбаштыр СЭКП Уставына кылып болур чамдык өскерилгелерин дугайында ш. К. У. Черепенков саялаларын чугаалажып көргөн. Амгы үеде күштү бооп турар Уставты хүлээп алганынын соода чэрби үш чыл эрткенге билдинтир. Ажаа чамдык өскерилгелерин сөөлүгү үдө партиянын XXIV съездинге кжжидер. Ол үеня ийишкөөк ажал-агый болган культура тургузушкуну удурутур талазы-биле партия чаа байлак дуржулагын чедип алган, партиянын ийишкөөк харысгалары хажжы, партия организаторларынч массалар-биле харысгалары улам-ла быжыккан.

СЭКП ТК-нын Политбюрозу ачылган хуралына партиянын XXVII съездинге белеткел-биле холбаштыр СЭКП Уставына кылып болур чамдык өскерилгелерин дугайында ш. К. У. Черепенков саялаларын чугаалажып көргөн. Амгы үеде күштү бооп турар Уставты хүлээп алганынын соода чэрби үш чыл эрткенге билдинтир. Ажаа чамдык өскерилгелерин сөөлүгү үдө партиянын XXIV съездинге кжжидер. Ол үеня ийишкөөк ажал-агый болган культура тургузушкуну удурутур талазы-биле партия чаа байлак дуржулагын чедип алган, партиянын ийишкөөк харысгалары хажжы, партия организаторларынч массалар-биле харысгалары улам-ла быжыккан.

СЭКП ТК-нын Политбюрозу ачылган хуралына партиянын XXVII съездинге белеткел-биле холбаштыр СЭКП Уставына кылып болур чамдык өскерилгелерин дугайында ш. К. У. Черепенков саялаларын чугаалажып көргөн. Амгы үеде күштү бооп турар Уставты хүлээп алганынын соода чэрби үш чыл эрткенге билдинтир. Ажаа чамдык өскерилгелерин сөөлүгү үдө партиянын XXIV съездинге кжжидер. Ол үеня ийишкөөк ажал-агый болган культура тургузушкуну удурутур талазы-биле партия чаа байлак дуржулагын чедип алган, партиянын ийишкөөк харысгалары хажжы, партия организаторларынч массалар-биле харысгалары улам-ла быжыккан.

СЭКП ТК-нын Политбюрозу ачылган хуралына партиянын XXVII съездинге белеткел-биле холбаштыр СЭКП Уставына кылып болур чамдык өскерилгелерин дугайында ш. К. У. Черепенков саялаларын чугаалажып көргөн. Амгы үеде күштү бооп турар Уставты хүлээп алганынын соода чэрби үш чыл эрткенге билдинтир. Ажаа чамдык өскерилгелерин сөөлүгү үдө партиянын XXIV съездинге кжжидер. Ол үеня ийишкөөк ажал-агый болган культура тургузушкуну удурутур талазы-биле партия чаа байлак дуржулагын чедип алган, партиянын ийишкөөк харысгалары хажжы, партия организаторларынч массалар-биле харысгалары улам-ла быжыккан.

СЭКП ТК-нын Политбюрозу ачылган хуралына партиянын XXVII съездинге белеткел-биле холбаштыр СЭКП Уставына кылып болур чамдык өскерилгелерин дугайында ш. К. У. Черепенков саялаларын чугаалажып көргөн. Амгы үеде күштү бооп турар Уставты хүлээп алганынын соода чэрби үш чыл эрткенге билдинтир. Ажаа чамдык өскерилгелерин сөөлүгү үдө партиянын XXIV съездинге кжжидер. Ол үеня ийишкөөк ажал-агый болган культура тургузушкуну удурутур талазы-биле партия чаа байлак дуржулагын чедип алган, партиянын ийишкөөк харысгалары хажжы, партия организаторларынч массалар-биле харысгалары улам-ла быжыккан.

КОММУНИСТИНҮ ЛЕГЕР-ЧИЖЭЭ

Совет Эвилелиниң Коммунист партиянын үндүлелениш В. И. Ленин партия кеңигүүнүнүң азын болгаш ажур-дулазын улам беки эңне беки көдүреринче кыйгырч чорган. Баштыңынын ол чыгыныга партия бо хүнерде-даа шынык болуп артан. Улуг башкының идеяларыныч тилгелгези дээр коммунист бурзунун шынык демиселч болурунун, партиянын политиказын оң ханзы-биле медереп билген баса өш амдыралга боттандырган турарынын дугайында СЭКП докталал салгы салып турар. Коммунист болуру бо үеде эң хүндүлүг, ычканла-даа харысгалгазы мындан-даа улуг. Партия кеңигүүнү ийишкөөк надыг-даа артык эргелер бербейн турар, ол дээрге социалист Терзэн чуртта мылдынын турар бүгү ажал-хөгжүш дээр, социалист тургузушкунун болгаш ийишкөөк бурзунгаар депшильгезиниң салым-чулу дээр эң-не беки харысгалгыны кийи болуру. Олар партиянын чалыбыштыр сөзү, ажалындагы сагыш-сетиминден бердинген, амдыралга төлөптиг аажы-чаны-биле ажалчы чоннарга салдарын чедирип турарлар.

Партиянын область организациязынын коммунисттерин хей нуруузу Уставтын тодаратын хүлээлгелерин ыдыкты-биле чорудуш турарлар. Олар амгы үеня салган сөрүлгаларына дүштүрү күш-ажылдын бүдүрүчүлүгүн пландан ажыр бедиер, продукцияныч бол-үзениң немей чингедир, партияны, күш-ажылчы сагылга-чуртуну быжыткан, планын оонадаларны күссөдө дээр демиселдиң мурнуу одурунда чоруп, өскерлерге үлгер-чижээп көргүзүп келген. Иаа-Хемде тарааны Социалист Күш-ажылдын Маадыры Д. Д. Даваны, Таңдыа хойжу И. П. Сафоновту, механизатор А. В. Гольцовту, Ан-Довуракта дегерлер машинизи У. Т. Монгушту, Брыын-Хемчикте дааранычы И. Ш. Чулени, Чеве-Хемчикте саанчы А. С.-Б. Монгушту, Кызылда тудуужу Е. С. Бизлеваны, Сут-Халде сугатчы А. К. Кызыл-оолду болгаш өскө-даа хей мурыкчы коммунисттерин маңа кирип болу.

Партиянын область организациязынын коммунисттерин хей нуруузу Уставтын тодаратын хүлээлгелерин ыдыкты-биле чорудуш турарлар. Олар амгы үеня салган сөрүлгаларына дүштүрү күш-ажылдын бүдүрүчүлүгүн пландан ажыр бедиер, продукцияныч бол-үзениң немей чингедир, партияны, күш-ажылчы сагылга-чуртуну быжыткан, планын оонадаларны күссөдө дээр демиселдиң мурнуу одурунда чоруп, өскерлерге үлгер-чижээп көргүзүп келген. Иаа-Хемде тарааны Социалист Күш-ажылдын Маадыры Д. Д. Даваны, Таңдыа хойжу И. П. Сафоновту, механизатор А. В. Гольцовту, Ан-Довуракта дегерлер машинизи У. Т. Монгушту, Брыын-Хемчикте дааранычы И. Ш. Чулени, Чеве-Хемчикте саанчы А. С.-Б. Монгушту, Кызылда тудуужу Е. С. Бизлеваны, Сут-Халде сугатчы А. К. Кызыл-оолду болгаш өскө-даа хей мурыкчы коммунисттерин маңа кирип болу.

Партиянын область организациязынын коммунисттерин хей нуруузу Уставтын тодаратын хүлээлгелерин ыдыкты-биле чорудуш турарлар. Олар амгы үеня салган сөрүлгаларына дүштүрү күш-ажылдын бүдүрүчүлүгүн пландан ажыр бедиер, продукцияныч бол-үзениң немей чингедир, партияны, күш-ажылчы сагылга-чуртуну быжыткан, планын оонадаларны күссөдө дээр демиселдиң мурнуу одурунда чоруп, өскерлерге үлгер-чижээп көргүзүп келген. Иаа-Хемде тарааны Социалист Күш-ажылдын Маадыры Д. Д. Даваны, Таңдыа хойжу И. П. Сафоновту, механизатор А. В. Гольцовту, Ан-Довуракта дегерлер машинизи У. Т. Монгушту, Брыын-Хемчикте дааранычы И. Ш. Чулени, Чеве-Хемчикте саанчы А. С.-Б. Монгушту, Кызылда тудуужу Е. С. Бизлеваны, Сут-Халде сугатчы А. К. Кызыл-оолду болгаш өскө-даа хей мурыкчы коммунисттерин маңа кирип болу.

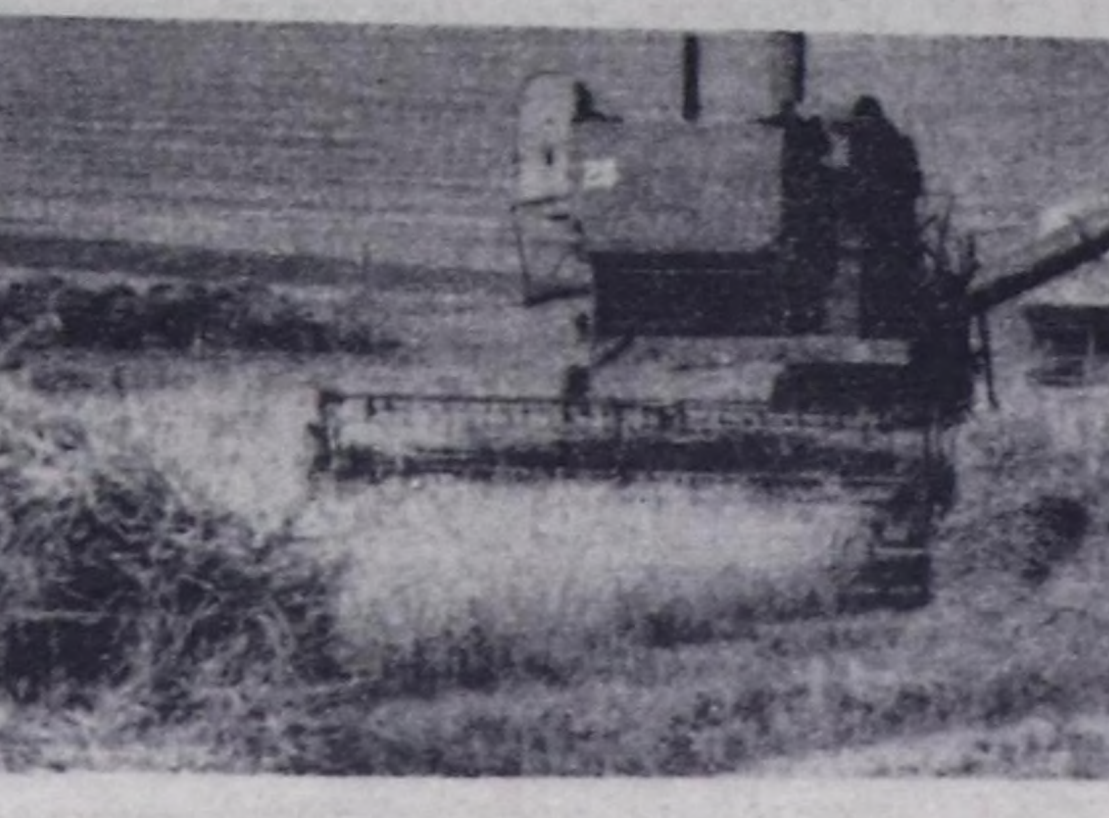
Партиянын область организациязынын коммунисттерин хей нуруузу Уставтын тодаратын хүлээлгелерин ыдыкты-биле чорудуш турарлар. Олар амгы үеня салган сөрүлгаларына дүштүрү күш-ажылдын бүдүрүчүлүгүн пландан ажыр бедиер, продукцияныч бол-үзениң немей чингедир, партияны, күш-ажылчы сагылга-чуртуну быжыткан, планын оонадаларны күссөдө дээр демиселдиң мурнуу одурунда чоруп, өскерлерге үлгер-чижээп көргүзүп келген. Иаа-Хемде тарааны Социалист Күш-ажылдын Маадыры Д. Д. Даваны, Таңдыа хойжу И. П. Сафоновту, механизатор А. В. Гольцовту, Ан-Довуракта дегерлер машинизи У. Т. Монгушту, Брыын-Хемчикте дааранычы И. Ш. Чулени, Чеве-Хемчикте саанчы А. С.-Б. Монгушту, Кызылда тудуужу Е. С. Бизлеваны, Сут-Халде сугатчы А. К. Кызыл-оолду болгаш өскө-даа хей мурыкчы коммунисттерин маңа кирип болу.

БАШТАЙГЫ ДУЖУТ, ЧАЙЛАТТЫНМААН ЧЕТПЕСТЕР

Оңгар-Хову — Таңдыа «Коммунисттер хереди» сохотун тараажыларынч чылдык-ла элек дүжүттү өстүрүп ал келген тараа тарып чери. Мында Александр Оюнга удурутур болганга кезээ-биле ажалдаар бригадаларында ажал-агыйларын чуртталга, ажалдаар турар. Оларнын кол-ла сорулгазы — тарааны тарааш, оң дүжүттү чидирч чок ажал алыр болган тарыла шылду ажалдаарыны чорудуш үзениң эң шыныктыр чорудары. Бригадада бирин болган ийишкөөк классын 22 механизаторлар ажалдап турар. Олар хей чылдарда ажалдаар, дуржулагы механизаторлар.

Урениге херезгээр кылдыр тараан көктөрүлгөн кезилгезинче тараажылар организасты көргөн, 300 гектар көктөрүлгөн кыска хуураада ажал алган. Көктөрүлгөн кезилгезинде баштай 17 комбайнны кичирген. Сөөлүгү даяндыктерин кестиреринге 7 комбайн ажалдаар. Баштай чытмы кестирин ийишкөөк, тарааны тектуру кончук боорга, дорт кестирген.

Чаа дүжүттү ажал алырлар комбайнларо Коожал Хурбетей, Артур Оюн, Седен-оол Оюн, Олег Оюн, Николай Оюн, комбайндан тараа сөөртүруге чолвачылар Александр Оюн, Алдын-оол Тагба болган өскөдөр-даа идеянык кичирген. Шалда дүшкен тарааны ажалдаарында Нелая Омун, Наталья Кызыл-оол, Давым-баз Оюн, Тарааны Хоумушкү кызылмах ажаллап, макталыш турарлар.

Сөөлүгү даяндыктын тарааны кестирин турар, хоочун механизатор ажалдаарыны даяндыкчы Селен-оол Сяриновч Оюнга ужурашканын.

Бо ажалдап турарын «Сибиряк» комбайнын ажалдап бачы-ле мурнуу чарында алдым. Чүрөш чыл ажал ажалдап тур мен. Кандыкыны «Сибиряк» тутпадым дээр. Бо-даа магилык-ла машина. Букерияны ийишкөөк база кончук. Бо даяндыктын бундү чурттар даяндыгы келеринге, бундү дээр болуру. Ол тонна болуру. Чаа комбайн алган кжжидер баштай ажалдаарга ийишкөөк ийишкөөк. Бичканаш штурвалыныч Олег Оюн-биле үлүгүстү үргүчү ажыр күссөдүл келдиш — деп, С. Оюн чугаалайдыр.

Кочетовту тараажылар көктөрүлгөн ажалдаарын доолупкан-даа болза, чаа дүжүттү тарааны ажал алыр харысгалга үе чоккучулар келген. Бичканаш ажалдаарында ажал алышкыны үштүк миллион гектарда доолуп турарлар. Областын колхозлары болган сохоттары амы үеде хүнеринче тараа культураларын бир чүк мүн гектары бастырып ал турар. Мурыкчы ажыл-агыйларын ийиштин-биле ажал тараа

Партиянын область организациязынын коммунисттерин хей нуруузу Уставтын тодаратын хүлээлгелерин ыдыкты-биле чорудуш турарлар. Олар амгы үеня салган сөрүлгаларына дүштүрү күш-ажылдын бүдүрүчүлүгүн пландан ажыр бедиер, продукцияныч бол-үзениң немей чингедир, партияны, күш-ажылчы сагылга-чуртуну быжыткан, планын оонадаларны күссөдө дээр демиселдиң мурнуу одурунда чоруп, өскерлерге үлгер-чижээп көргүзүп келген. Иаа-Хемде тарааны Социалист Күш-ажылдын Маадыры Д. Д. Даваны, Таңдыа хойжу И. П. Сафоновту, механизатор А. В. Гольцовту, Ан-Довуракта дегерлер машинизи У. Т. Монгушту, Брыын-Хемчикте дааранычы И. Ш. Чулени, Чеве-Хемчикте саанчы А. С.-Б. Монгушту, Кызылда тудуужу Е. С. Бизлеваны, Сут-Халде сугатчы А. К. Кызыл-оолду болгаш өскө-даа хей мурыкчы коммунисттерин маңа кирип болу.

Партиянын область организациязынын коммунисттерин хей нуруузу Уставтын тодаратын хүлээлгелерин ыдыкты-биле чорудуш турарлар. Олар амгы үеня салган сөрүлгаларына дүштүрү күш-ажылдын бүдүрүчүлүгүн пландан ажыр бедиер, продукцияныч бол-үзениң немей чингедир, партияны, күш-ажылчы сагылга-чуртуну быжыткан, планын оонадаларны күссөдө дээр демиселдиң мурнуу одурунда чоруп, өскерлерге үлгер-чижээп көргүзүп келген. Иаа-Хемде тарааны Социалист Күш-ажылдын Маадыры Д. Д. Даваны, Таңдыа хойжу И. П. Сафоновту, механизатор А. В. Гольцовту, Ан-Довуракта дегерлер машинизи У. Т. Монгушту, Брыын-Хемчикте дааранычы И. Ш. Чулени, Чеве-Хемчикте саанчы А. С.-Б. Монгушту, Кызылда тудуужу Е. С. Бизлеваны, Сут-Халде сугатчы А. К. Кызыл-оолду болгаш өскө-даа хей мурыкчы коммунисттерин маңа кирип болу.

Партиянын область организациязынын коммунисттерин хей нуруузу Уставтын тодаратын хүлээлгелерин ыдыкты-биле чорудуш турарлар. Олар амгы үеня салган сөрүлгаларына дүштүрү күш-ажылдын бүдүрүчүлүгүн пландан ажыр бедиер, продукцияныч бол-үзениң немей чингедир, партияны, күш-ажылчы сагылга-чуртуну быжыткан, планын оонадаларны күссөдө дээр демиселдиң мурнуу одурунда чоруп, өскерлерге үлгер-чижээп көргүзүп келген. Иаа-Хемде тарааны Социалист Күш-ажылдын Маадыры Д. Д. Даваны, Таңдыа хойжу И. П. Сафоновту, механизатор А. В. Гольцовту, Ан-Довуракта дегерлер машинизи У. Т. Монгушту, Брыын-Хемчикте дааранычы И. Ш. Чулени, Чеве-Хемчикте саанчы А. С.-Б. Монгушту, Кызылда тудуужу Е. С. Бизлеваны, Сут-Халде сугатчы А. К. Кызыл-оолду болгаш өскө-даа хей мурыкчы коммунисттерин маңа кирип болу.

Партия обкомунуң бюро кеңигүүнү А. С.-Б. Монгушту удуртканы СЭКП XXII съездин аттыг сохотун дөгүн сүт-баран фермазы күрүнге чүк саздарыныч чыл планын октябрь 11-ге чедир күссөдү бедиттен социалист хүлээлгени алгаш, оңу чедикшинин күссөдүп турар. Коллективте коммунисттерин үлгер-биле ында саянчулар шүптүзү планын оонадаларын күссөдүр чедип алган, хей-нишкөөк көрүм-чуртуну, күш-ажылдык сагылга-чуртуну экижээп.

Партия эге организацияларынын чугула сөрүлгалы болза, коммунист бурзун амдыралдык идеянык тургунга, беки принципикалыг, четпестерге эптешес чок черука кичизинер болур. Коммунисттерин ажалдык чугула участоттарына таарыштыр тургузуп, партияны даалгаларны бери тургаш, ийишкөөк бурзунуң хууда сонуургалын, билин, арга-дуржулагызын барымдалап көөр херек. Партия кеңигүүнүне үлүгү ийишкөөк көргүсөш, оларнын даандырган ажал-хөгжүш харысгалызын бедиер, оңу хажыч чокка күссөдүри дээр беки ийишкөөк салыр ужурут.

СЭКП-ниң XXVI съездинин, партия ТК-нын оң дааразында болган Пленумарынын шитипилдерин, коммунисттерин авангарды ролон болгаш оларнын бүдүрүчүлүгүне база хей-нишкөөк амдыралыкка ийишкөөк бедиер талазы-биле СЭКП-ниң XXVI съездинин шитипилдерин күссөдүр талазы-биле Узбекистаннын Коммунисттерин Самарканд обкомунуң ажалы-

МАРН ТК-НЫҢ ЭЭЛЧЕГ ЧОН ПЛЕНУМУ

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). МОШЛАМ агентстведен дамытканы болза: 1984 чылдын августун 23-те МАРН Төп Комитетинин ээлчег чок VIII пленум болган. МАРН ТК-нын Политбюрозу даасканын атуугар пленуму МАРН ТК-нын Политбюро кеңигүүнү, МАР-нын Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш Ж. Батмунх ажалган.

Пленум организастыг айтканын көргөн. МАРН ТК-нын Политбюрозу чунуң даасканын атуугар пленуму МАРН ТК-нын Политбюро кеңигүүнү, МАР-нын Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш Ж. Батмунх ажалган.

Пленум организастыг айтканын көргөн. МАРН ТК-нын Политбюрозу чунуң даасканын атуугар пленуму МАРН ТК-нын Политбюро кеңигүүнү, МАР-нын Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш Ж. Батмунх ажалган.

Пленум организастыг айтканын көргөн. МАРН ТК-нын Политбюрозу чунуң даасканын атуугар пленуму МАРН ТК-нын Политбюро кеңигүүнү, МАР-нын Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш Ж. Батмунх ажалган.

Пленум организастыг айтканын көргөн. МАРН ТК-нын Политбюрозу чунуң даасканын атуугар пленуму МАРН ТК-нын Политбюро кеңигүүнү, МАР-нын Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш Ж. Батмунх ажалган.

Пленум организастыг айтканын көргөн. МАРН ТК-нын Политбюрозу чунуң даасканын атуугар пленуму МАРН ТК-нын Политбюро кеңигүүнү, МАР-нын Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш Ж. Батмунх ажалган.

УЛУСТУҢ УЛУГ ХУРАЛЫНЫҢ СЕССИЯЗЫ

Улан-Батор. (СЭТА). Ажаа МАР-нын Улустуң Улуг Хуралынын ээлчег чок сессиязы болган. Дендэтаттар МАР-нын Улустуң Улуг Хуралынын Даргазынын дугайында айтканын чугаалашкан. Хүлээп алыр докталда демдөгүлүк болза, Юмжягийн Цеденбалды МАР-нын Улустуң Улуг Хуралынын Даргазынын ажал-хөгжүш үлгүлери оң калкынын байдалын барымдалаары баса оң чаштырарының-биле хос-чаштырарының айтканын таар деп МАР-нын Улустуң

Улуг хуралы докталкан. Ю. Цеденбалды күрүнгөш болди албай-улаа эгелеринге турар, улусту күрүнгөш быжыткан, социалист демократияны хөгжүдөр, күрүне эрген чыгырларын организаторларын ажалдаар, чуртту камталар, арганын быжыткан болган моол улустуң революстүк чаштырарының ажал-хөгжүш үлгүлери оң калкынын байдалын барымдалаары баса оң чаштырарының-биле хос-чаштырарының айтканын таар деп МАР-нын Улустуң

«НАЙЫРАЛ-84»

СПОРТЧУЛАР КӨРҮКЧҮЛӨР БОЛУ БЭЭР

Москвадан согуш чаралары, «Найырал-84» маргылдааларынын киржикчилери көрүп, спортчулар көрүкчүлөр болу берат турар. Калбак болгаш хей талаагы культура программасын «Россия» гостиницанын ушук казында тургускай. Ында штабте телефон догаары урукталып турар. Немелде экскурсияларын чорударынын чаа-чаа чагылары кээ-ле турар.

— Биске мырыдай ам чаа ГДР-нын сугта эштинин маргылдааларынын киржикчилеринин шилдеке коммандасын талези кээп чорду. Коломенское музей-заповедникти спортчуларын көрүкчүлөрү оң чугалады. Москвага экскурсиялар күүлөт Польшадан келген атлеттер база илереттер. Кремль болгаш Кызыл шөлү көрүкчүлөрү турарын фини база шилде спортчулар чугалады — деп, штаб начальниги Максим Соколов чугалады.

Сугалады барым чедерин, өрт-бурунгу архитектураны соугурап көрүп дыка хей уаус күрөп турар. Ганеинаны, Аргентинаны, Зелений Мисс ортукуртарын, Сарнианы, Лианнин спортчулары чооку хуверде ол черге барып чедер. Дон казактарынын ырчы болгаш таанып асымблянын гастроляры Чайковский атыг концерт залында эртин турар.

«НАЙЫРАЛ-84»-ТЕ—КУБА

«Найырал-84»-түн турирлеринде Куба баз киржип турар. Хостала ордулук маргылдаалар программасында—бос, сугта бөмбүк ойлары, хоккей-бол.

Спортчу бо штеперей хөлкеринге укуражышкылар эгезер мурунда маргылдааларын байырып ачкымышкы болган. Гаваиянын спорт Ордуун донган муу-муу көрүкчүлөр Болгариянын, Венгриянын, Венесуэланын, Габананы, ГДР-нин, КУДР-нун, Моолуун, Никарагуанын, Польшанын, СССР-нун, Чехословакиянын болгаш Кубанын өгүр-чараш спортчу костюмдарын кеткен делегацияларын марш-парадын, массалык гимнастика көрүкчүлөрүнүн, ол шыкша чуртун хоорайларына карнавалдын фрагменттеринин херетилери болганын.

Ажымышкынын сууалыкы Кубанын компартиянын ТК-зынын бири секретары, Күрүнө Чөвүлелинин болгаш республиканын Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Фидель Кастро, партиянын болгаш республиканын казанын еске-даа ууртукчулары олурчкын.

Ажымышкынын сонда боксерларын укуражышкынын эгезери. Маргылдаалар эгезер мурунда Кубанын боксерларынын дагынычтым Альсидес Сагарага төртүтүгөн хуш-биле байыр чедиргенер. Ол 48 карлаан.

Олимпиада — 84-ке бис идипейлиг белеткенин турду-бус, мичала-лаа АКШ-тын администрациясы Олимпиада хартиянын урел, социалист чурттарга уаур кампаняны өскүткенден Оюнурга киржи шыдаваан бис деп, СЭТА-нын корреспондентизинге Сагара чугалаан. Биштин коммандасы кайы хере күштүтү Лос-Анджелеске бо чылды алардык эртен турар көрүскен, анда 12 анги денки категориянын 7-инде дээди шында дээр туржун турган, оон бежинге тилкен алган болгай.

Боксерларын укуражышкынын 54 килограмм чедир делвалг категорияга эгезлин.

Социализм чурттарында

«ХАРТЫГА» — ЧАА ВЕРТОЛЕТ

ВАРШАВА. Польшанын ажыткыларынын болгаш ижерелеринин бурун иже бир-ле дугтарында талевалд тургусканы «Хартыга» дээр чаа вертолеттин ужуушкунга шыдаваан чедиринин чоруп турар.

Совет Эмилелинин болгаш Польшанын специалистеринин сыйы кады ажылдажылганын азында ол чаа вертолет тургустунган. 30 чылды мурунда совет элчиликтери бузулар баштай МИ-1 болгаш бөвүлдөрү — МИ-2 вертолетины кылдып ундучу турган Спидиникини талевалд делелелери кылдып талевалд үндөлгөш, ол чаа конструкция вертоледи тургускай. Устунде айттыган машиналары амыг-даа уеде ол будуруче чери анги-ангы делвалг кылдып кылдып ундучу турар.

НОГААЛААРНЫН ДУХУДУН БЕДИДЕР СОФИЯ. Болгариянын эртендерини аны-дуума еске чурттарыны специалистерин еске кады кылдып аны-агы культуралынын дуктуун бейлдер талзы-биле чедирининг ажылдап тварлар. Чижээ, Пловдив хоорайда «Мария»

Кызыл хоорайнын башкыларынын август чөвүлел хуралында хоорай школаларынын башкыларында аныгала, албан организация, бугураге чедиринин ууртукчулары база ирпешке.

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын ботталдырып чорударынын, СЭКП ТК-нын апрель (1984 ч.) Пленумунга СЭКП ТК-нын Чингине секретары, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Даргазы К. У. Черненкоун чугаамында негелдеринин болгаш түнелдеринин күчүлдеринин талзы-биле уаус өрөдиге кылдынын, школаларын база школанын дашкара албан чедеринин, педагогика коллективтеринин сорулгаарынын дугайында делелеткеди Кызыл хоорай-кукусомуну даргазынын одалкычын Н. Л. Вердугура кылган. «Тыва т у д у» трестин эргелекчи Б. Н. Алехин, хоорайнын кадык камгала кылдынын эргелекчи М. К. Базыр-оол, назы чеп-пир урулар талзы-биле комиссияны инспектору Н. Н. Воробьева, өөреникчилерин өрөдиге-бугураге комбинанын директору А. В. Бельяникова, № 2 школанын партия организациязынын секретары Н. К. Ондар болгаш еске-даа башкылар санаа бергенин.

Уаус өрөдигенин сайыра-гайжылары Коммунист партиянын болгаш Совет күрүмине политиказынын чугула айтырылганын бирөөн — «Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

«Нити билг болгаш профессионал школанын реформанын кол утканын чедиринин» хуш-биле болуп. Өрөдигенин шымарын бейдери болгаш анык салгады коммунисит кижизилдигенин, амдырады болгаш күш-ажыл-кылары болгаш чуртун ууртукчуларынын бир чыл бурунгар—6 харымында өрөдигенин сүмөлөп турар. Ур-гунура

Башкыларның август чөвүлел хуралдары

ШКОЛА РЕФОРМАЗЫН—АМЫДЫРАЛГА

ларын 6 харымында өрөдигенин чоруту 1986 чылдан эгезиш, 1990 чылга чедир чорудар.

Хоорайга урууглары 6 харымында эгезил өрөдигенин ботталдырып бири эгезилде № 28, 11, 30 уруулар садытарыны улут бөдүктөрүнө № 4, 15 школаларга чорудар. Уаус өрөдиге кылдынын санап турарыны билгези, 1986 чылда бири класска алды харык 1270 урууларын өрөдир. Маала школаларын материалды баазаларын чогуру делелет тургустур алар. Алды харыкларга чүтле өрөдир кластардын алдыда уаур болгаш ойнарында таарымчалыг өрөдигенин тургустур.

Эге кластарга башкы кадрларын белеткери үзү келген и чугула айттырып турар. Баш уаур сынашкын-биле алдыга, 6 харымыларын өрөдир эге кластардын 36 башкылары баш ол хире кижизилдикти башкылар алды харыкларын узаткан хушунге негеттенир.

Кызылдын школаларында 496 башкыдан 317 башкы иди чылдар чокка ажылдады. 304 кластан 251 класс долу чедиринин-биле өрөдиге чылды дооскан. Чылдан чылге «4»-«5» делелеттерин өрөдигенин саны көвүдөп турар. Өрөдигелерге бижыл билгини № 7, 11, 15 школалар (директорлары А. И. Абросимова, А. П. Тенюкова, А. В. Копеева) чедип ат турар. Школаларда он комсомол организациалары

бар, оларнын тозу чус хуу өрөдигенин чедип алган. Школаларда өрөдир турар эртендеринге өрөдигелерге бижыл билгини бээр дээр ижи-буру арга-дуржуктарынын ажылга тура башкылар чыл бүрүдө көвүдөп турар. Өрөдигелеринин чогадыкчы аргаларын сайырадып, ону ажылга калба-биле ажылдап, өрөдигелеринин бот-хуула ажылдаарын организациаларын талзы-биле арга-дуржукталыг башкылар хей Оларга К. И. Ярославцева (№ 15 школа), Л. П. Добычина (№ 14 школа), С. А. Стремоусова (№ 1 школа), Л. Ф. Герасимова (школалар-интернат), Н. А. Миструкова (№ 2 школа), М. П. Паркская (№ 7 школа), А. А. Алдын-оол (№ 2 школа) болгаш оон-лаа ескер хаматары. Оон-биле чегерелтир педагогикти болгаш методикти чаа аргаларын конкак ажылдап, өрөдигелеринин билгини контролдарын систематизациялар турар чамдык башкылар ам-даа бар.

Бугу-нигитинин ортук өрөдигенин күчүлдеринин школаларын башкылар коллективтеринин партияны чугула даалгазы болуп. Бири класскы чегерелтир өрөдигелеринин 99,8 хуууу сески класскы дооскан болгаш олардан тоску класска 62,2 хуууу өрөдигелерини үлэмчилээр. Ескелери тускый ортук өрөдиге чедиринге киргизиле. Оон-биле чегерелтир

бугу-нигитинин ортук өрөдигелерин күчүлдеринин школаларын башкылар коллективтеринин партияны чугула даалгазы болуп. Бири класскы чегерелтир өрөдигелеринин 99,8 хуууу сески класскы дооскан болгаш олардан тоску класска 62,2 хуууу өрөдигелерини үлэмчилээр. Ескелери тускый ортук өрөдиге чедиринге киргизиле. Оон-биле чегерелтир

Хурала Тыва АССР-ин чырмадышкын министри Н. С. Конгар киржи чус чугалаан болгаш Тыва АССР-ин школанын адырамы башкылары Г. И. Алдын-оол, Л. С. Новикова, З. Ф. Борисова, К. И. Ярославцева, С. А. Сат, Л. Н. Демеская, А. М. Леонова, Ф. В. Мухамедгареев болгаш ескелерге-даа «Тыва АССР-ин школанын адырамы башкылары» деп хөрес демдээр тывыскай.

ЛИВАН ЧАЗАКТЫН ХУРАЛЫ

БЕИРУТ. (СЭТА). Национал чаныс эитин ливан чазактын хуралынын Ливанын муруну чугула норвал элекчилеринин кара туралында үлүгүлүктүлүктү болгаш террорун буруу шаккан. Мурнуу Ливанын чурткагылыгына болгаш девискээринге хамарыштыр эи бөдүн нормачиктерин Израильдин үрөзүнүн таварылгаларын чугулажыл көөрүн КНО-нун айым чок чорук Чөвүлелинде негел, дээрин Министр-

ЧУРУКТА: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Г. КУЛЬБИЦКИЙНИН ФОТОУ.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

Чурукта: «Дойче Лада» фирманын девискээрин хушунге оон-он машиналар кыгаш чоруп турар. Оон амык шөлүдө нитиле-биле бир муу ажы совет автомобильдер турар.

ДАЛЛАСКА БОЛГАН ШИИ

ДАЛЛАСКА. (Тезак штат). АКШ-тын республиканын партиянын национнал съездинин бооп эртен. Оон сорулганын ижерде айла болуп презентини сорулгаларына президентинин болгаш ораалдын президентинин албан-дужааларына партиянын кандидаттары башкылары болгаш да-рааланын дарт чыл ө штинде республиканын чыгыш халелингиининин программаны болуп сорулганы мурунуун платформанын хушун алдып турган.

Ак бажыл дээр демократтар-биле шиттириг сегиржин алышкынын чогум кым талези-биле дээр съезд мурунда-ла АКШ-ка кымга-даа чажыл эвес турган. «Бидинин» түргүмү шыкша, ол партияда кандидат президент Р. Рейган болгаш ораалдын президент Дж. Буш болган. Ичканган «Ньюсдей» солундук бижзин-биле алдыга, республиканын оон чымгы тентуу бугууде баш хур-ла бидиниг «шын» шыкша болган.

АКШ-та чачым аларганын суугаар, ол голлууду өзүнүн хөгүлү-шыненинг болгаш мактаным-чараларын көрүтүү болган. Ол кара чаныс-ла: Рейган болгаш оон чорудуу турар улаанышкынын алган. Яерээр сорулганын алган-хуш-биле эгезиле сорулган. Чыгышкы Инди национал конгресс (ИИ) партия оон кандидаттарын дептиккен. Ол дугура эргез август 31-де доостур М. Хидайтуланын солдуур.

Р. Бенкатараман 1910 чылда төрүттүгөн. Оон профессия адвокат. Национал-хосталагы шимчезиктин идипейлиг киршинен. 1980 чылды январьдан эгезлин. И. Гандинин чазанын составына кирген.

ДАЛЛАСКА эгизе режисим болгаш оон чорудуу турар улаанышкынын алган. Яерээр сорулганын алган-хуш-биле эгезиле сорулган. Чыгышкы Инди национал конгресс (ИИ) партия оон кандидаттарын дептиккен. Ол дугура эргез август 31-де доостур М. Хидайтуланын солдуур.

ДАЛЛАСКА эгизе режисим болгаш оон чорудуу турар улаанышкынын алган. Яерээр сорулганын алган-хуш-биле эгезиле сорулган. Чыгышкы Инди национал конгресс (ИИ) партия оон кандидаттарын дептиккен. Ол дугура эргез август 31-де доостур М. Хидайтуланын солдуур.

ДАЛЛАСКА эгизе режисим болгаш оон чорудуу турар улаанышкынын алган. Яерээр сорулганын алган-хуш-биле эгезиле сорулган. Чыгышкы Инди национал конгресс (ИИ) партия оон кандидаттарын дептиккен. Ол дугура эргез август 31-де доостур М. Хидайтуланын солдуур.

ДАЛЛАСКА эгизе режисим болгаш оон чорудуу турар улаанышкынын алган. Яерээр сорулганын алган-хуш-биле эгезиле сорулган. Чыгышкы Инди национал конгресс (ИИ) партия оон кандидаттарын дептиккен. Ол дугура эргез август 31-де доостур М. Хидайтуланын солдуур.

ДАЛЛАСКА эгизе режисим болгаш оон чорудуу турар улаанышкынын алган. Яерээр сорулганын алган-хуш-биле эгезиле сорулган. Чыгышкы Инди национал конгресс (ИИ) партия оон кандидаттарын дептиккен. Ол дугура эргез август 31-де доостур М. Хидайтуланын солдуур.

ДАЛЛАСКА эгизе режисим болгаш оон чорудуу турар улаанышкынын алган. Яерээр сорулганын алган-хуш-биле эгезиле сорулган. Чыгышкы Инди национал конгресс (ИИ) партия оон кандидаттарын дептиккен. Ол дугура эргез август 31-де доостур М. Хидайтуланын солдуур.

ДАЛЛАСКА эгизе режисим болгаш оон чорудуу турар улаанышкынын алган. Яерээр сорулганын алган-хуш-биле эгезиле сорулган. Чыгышкы Инди национал конгресс (ИИ) партия оон кандидаттарын дептиккен. Ол дугура эргез август 31-де доостур М. Хидайтуланын солдуур.

ДАЛЛАСКА эгизе режисим болгаш оон чорудуу турар улаанышкынын алган. Яерээр сорулганын алган-хуш-биле эгезиле сорулган. Чыгышкы Инди национал кон

МУСА ДЖАЛИЛЬДИН ТӨРЭЭН ЧУРТУНГА

Татар устук маадырыг огу. Совет Эмелдигин Маадыры. Татар устук шүдүкчү Муса Джалильдин немес-фашист араатанарнын хилчелестеп өлүгүндөн бээр бугун 40 чыл болган.

Душ соода, дөрт шак ажин чорда, биздин шылап калганымсты билген чүе шыкан, дикторчук түн диниялы келди: «Красноаркиден Казань чедер пассажирлерия самобетка оуурунине чалап тур...»

Татария. Оюу наймыламы—Казань. Ол — Россияга марксизми пропагандаларына улуг ролдуг болган марксисин бөлүмүерини 1888 чылда тургуустанг мери. Н. Е. Федосеевтин тургуулу бөлүмүеринин бирээзинин ажилына В. И. Ленин киржи турган. В. И. Ленинни, Ульяновтарнын өг-булезини ажил-амы-диралы-биле хообашкан бо хоорайнын төөгүдүг черлери оон чурттакчаларынын чоргааралыны илередикчилери аларган. В. И. Ленинни аязы — И. Н. Ульянов Казань университетинин физика-математика факультетин 1864 чылда дооскан. Ильянин революционер ажил-чорудугуна Казаньга эгелен. Ол университеттин юридиктинг факультетинге В. Ульянов 1887 чылды августта өөренип киргеш, студентлеринг казакка улур хоолашыкчы-чаксаалына киршикен дээр оон үдүрткен болган Кокушкино сууржеш-лүдүкөн.

Татария—революционер Н. Э. Бауманнин болган чуррак Ф. И. Шалайинин төрөгү чурту. Революционер Н. Е. Федосеевтин, В. А. Тихомирятов, Х. М. Ямашевтин; Коммунисттик партиянын болган Совет куруенин жокку ажилдакчылары Я. М. Свердловун, С. М. Кировун; чогаалчылар Л. Н. Толстойну, А. М. Горькийни; шүдүкчүер Г. Р. Державинни, Г. Тукайны, М. Джалильдин, композитор М. А. Балакиревтин; чуркучу И. И. Шиншинин болган оон-да өскелерин амдырал-чурталгазы Казаньнын төөгү-биле сыйып холбошкан.

Орус амыла тыва дыл дег билар бола, Ораннаны эргий улар эвер боор сен... Улуг Ленинни дилы —орус амыла укур-дуузынын дугайында шүдүкчүчүг чиге сөг-лөөн бо сестери мээг сөгш-сеткилимни бо-ла дооладуруп, тас-кежикти, амдырал-чурталгазын үдөзини, дүгүтүрү — найралдын күчүдүг, тил-леттирбес улуг күжүчүг дугайын боданырыне албадан-тар.

маалым чаныктан үзүктөлбес, мыда дург амыла чектер салдынтан боуду.

В. И. Ленинни өөренип чорайын Казань университетинге өөренип, аныз хамаларымак диле хай солгу чүдүкчүер көргеш, эри кел чоругуста, журналист, шүдүкчү Ахмед Адиль чутгалып-дыр.

— Сурагдыг «Мозбит ком-мунисм» болган оон-да өске билдигер чогааларын автору Муса Джалильдин дугайында дыка хай алачларга чутгалан берилген бис. Бистин редакциянын музейинде оон дугайында тускай бу-лук бар. М. Джалиль 1918 чылдын март 12-де татар амыла түнү эгелен «Эш» (Кун-ажыл) солунунг ажилына 1919 чылдан эгелеп киржип революционерини бирээп болгай. «Эш» солунунг орگانнакчы-ларына чалыштыг коммунистер, хай-ининин жокку гжилдакчылары Камиль Якуб, Кюм Саттаров, Хасан Урманов, Вали Шафигулин болганар. А шилдигер чогаалчылар: Г. Камал, Ф. Бураев, Г. Нигмату, Х. Такташ, Г. Кутуй, М. Джалиль, М. Амир болган оон-да өскелер боттарынын чогаалдарын аныз пар-ладып, амдыралдыг баудат школанын бо солунга эркен-иер.

«Социалистик Татарстан» солунунг музейинге каш улаа ки-чүдүг, Муса Джалильдин амыла-рал-чурталгазына хамаларын-дан дыка солун чүдүкчүер ном-чүг, мыда деген чурттарыны көргеш мен. Илянин Муса Джалильдин 60 харлаанына тураскааткан өбөлгөдүг кез-жезини тырттырган чуррак ки-жинин сагыш-сеткилин хай-ныктырып келер. Ол кезжег шүдүкчүчүгү Чулпан, Калай Амина Джалилева, бөл-гити патриот А. Тиммерманс болган оон калайы киршикен.

Өнүктүренин чуртуга ала-дын чорайын, Совет Татария-нын кол чоргалары — зар чүктер дажылгаар автоном-биялыер бугуер заводтар комплекси — КамАЗ-ка база четтин. Кайгачык шүдүкчү-патриот Муса Джалильдин төрөи чуртуга чедип, хай на-ционалдык ажи-дуима Тата-рияга өрттөргөн хунерин са-гыжымга кезээле артып кал-ган.

М. КАЛЧАН, журналист.

АВГУСТ 25-ТЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДА

8.00 — «Уч», 8.35 — Эртеги гимнастика, 8.50 — Калк болуу диния, 9.00 — «Спортло-туя» 34-кү тиражы, 9.10 — ГДР-дег музыкалыг дамчы-дыла, 10.10 — Чүгү номту-руд, 10.55 — Орус компо-зиторларнын вокал дузы, 11.15 — Унүштер амылары, 12.00 — Тимлегиинг 40 чылына, «Тилежигер», Фронтучу өн-үктүкчүлүг, 13.20 — «Өр-бү-ле болган школа», Тележур-нал, 13.50 — Бүгү делегале, 14.05 — «Найырал», Делегел маргалаалары, Дю-до, Боо-далга, Гандбол, Херэзжен улус, ССРЭ-нин болган ГДР-нин ко-мандалары ойнар, 15.10 — «Билдигер-даа бола, элети-гиз», 16.05 — Политиктиг тайм-балакчы В. П. Бекетовтуг беседалы, 16.35 — Цирк дугайында тайылбыр, 17.30 — «Дем каттыжылганы», Тележурнал, 18.00 — Мультифильм, 18.10 — Бүгү-эвилелдин ыры конкурсу, 18.45 — 9-ку студия, 19.45 — «Мим Ануш», Уран-чечен фильм, 21.10 — «Уч», 21.35 — Чарын дегери, 21.50 — «Со-пю-84», Эстрада ырдынын делегел фестивалы, 22.50 — А. Таарловский, «Поэмалар», РСФСР-нин алаарыг арктик В. Золотунин номтуру, 23.20 — Совет кино, 23.30 — «Най-ырал», Делегел маргалаалары, Бюкс Адегейи хеме эжиши-кени, 01.01—10 — Телемез-лэр.

ИНИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДА

8.00 — Эртеги гимнастика, 8.15 — Калк болуу диния, 8.25 — Улаустун аялгалары, 8.40 — «Найырал», Делегел маргалаалары, Баскетбол, Херэзжен улус, ССРЭ-нин болган Кубанын командалары ойнар, 9.20 — Карелия теле-студиянын программасы, 10.20 — «Эртеги пошта», Му-зыкалыг дамчыдыла, 10.50 — Мультифильм, 11.00 — «Най-ырал», Делегел маргалаала-ры, Гандбол, Херэзжен улус, ССРЭ-нин болган Болгария-нын командалары ойнар, Ка-ра боолары, Сутта эштири, Сүг бөмбүгү, Кубанын болган ССРЭ-нин командалары ойна-ар, 13.00—Уруларга фильм, 14.15 — Кино тайылбыры, 15.00 — Документалдыг фильм, 15.20 — Ритмиктиг гимнастика, 15.50 — «Алаш» кырында ыры, 16.15 — Документалдыг экран, 17.05 — «Девушка из легенды», Уран-чечен телефиль-миня бирги болган ийги се-риязлары, 19.15 — «Музыка кы-скузу», 19.45 — Делегел бай-далынын лопчуланы, 20.00 — «Тамчыгыг дугар, чаштар!», 20.15 — «Калкымыз», 21.00 — «Уч», 21.35 — «Трактористка», Уран-чечен фильм, 22.55—23.35 — Эртег-неперселдиг фильм-нер.

Редактор В. С. ШАРВИН.

Бүгү республикага бүргеп, аялар, Чамдык районга бичке чыктылар. Согу-барына чиктен хаттын дүргөн секун-далы 7—12 метр.

Дүне 6—11 градус. Согу болган чени районгага кез-жезе донаатар, 1—3 градус чок болуу. Хүндү 19—24, тамдык черлерге 10—15 градус чылдыр.

Кызылда чыгбас Согу-бар-ынын чиктен хаттын дүргөн 7—12 метр. Дүне 7—9 градус, хүндү 22—24 градус чылдыр.

АВГУСТ 25-ТЕ «НАЙЫРАЛ» «Фрэнсис»

9.30, 12.10, 15.00, 17.40, 20.30 шактарда. «ПИОНЕР»: № 72 кино-сборник 9.30, «Учениг деклар» 11.00, 13.00, «Учрог бег оме-ток» 15.00, «Останься, Кат-рина» 16.50, 18.40, 20.20 шак-тарда. «ВОСТОК»: «Родители не амбарюат» 15.00, 20.30, «Время желаний» 16.50, 18.40 шактар-да. «КАА-ХЕМ»: Киносборник 10.00, «Бесполокное хозяйство» 14.30, 16.30, «Вам и ис-силкос» 18.30, 20.30 шак-тарда.

1935 чылдан бээр СКЭП кежигуну, улус чырмадык-канынын болган парламент-каны чоочуну, Тыва АССР-нин культуразынын алдыг ажилдакчымы, респу-блика укур-дуузыг персо-налдыг пенсионер

Алексей Хуренович АЛДЫН-ХЕРЕДИН

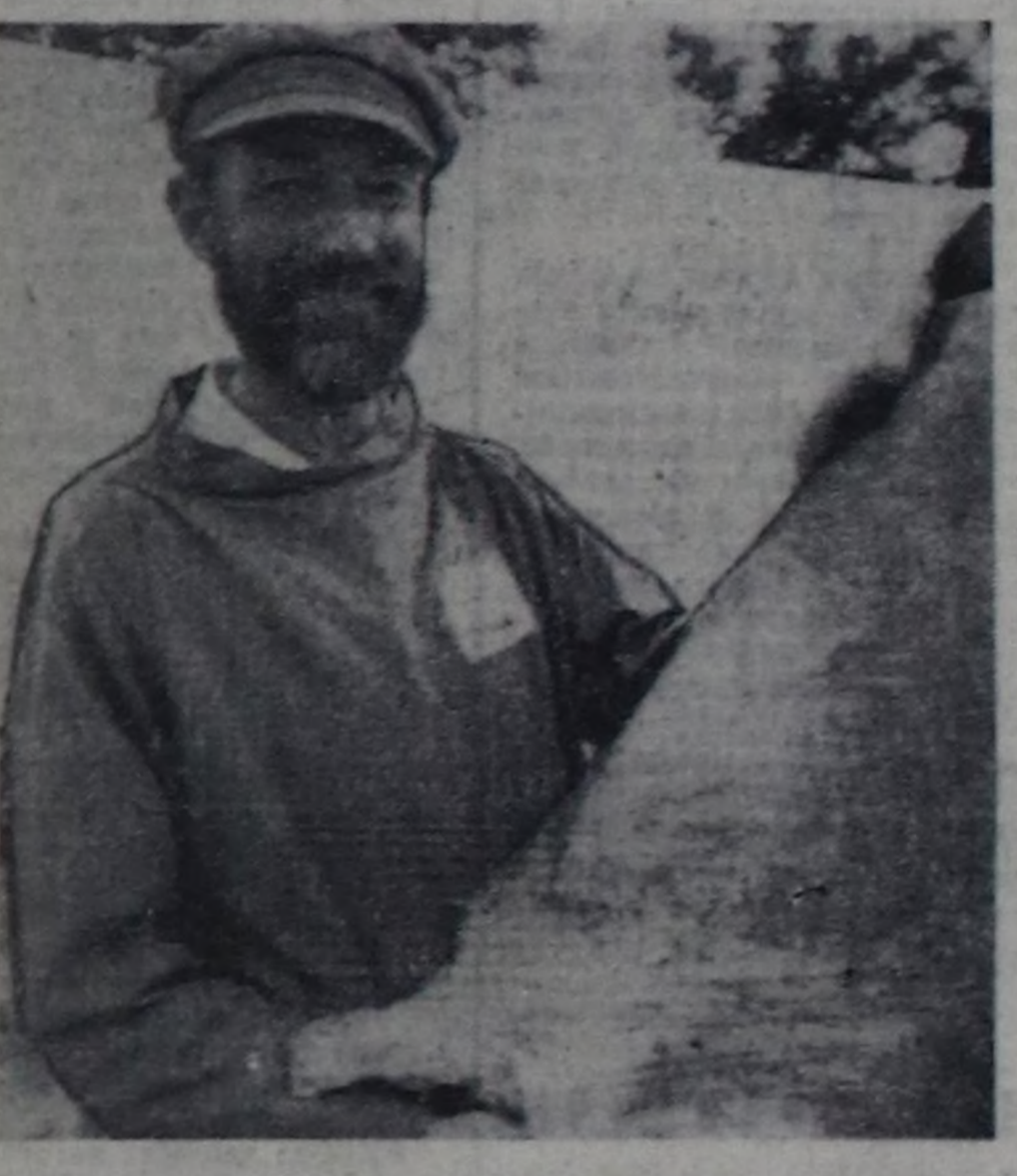
ур болган ар араванын соода мезини Тыва АССР-нин Чырмадыкы болган Социал хандылыг-га министрстволары, «Шы» солун редакцияг амылаан, оон төөлдеринге геза чокк өнүктүрени-гени кайгыдалды илелгел-ден тур.

СОӨЛГҮ ҮР

Талыгыра төрөи чуртум Таан чарам, демяи дегем, Кара-бачын кызым болган Халданчымы келергелер, Денер өрү аттыккан куш Дескин тур, кылгытпн тур, Демир кичи ходум бектээн, Дежик шала—чыдар дежэм, ***

ЧАА АРГОНАВТАР

Тоолчургу чутгады бижит-тингенин шыкш, үжөнүг чус чыл бурунгар Ясонун болган оон эштерини кытыны мэрш-рут-биле Колданыг эриктери-не эжилдиришкенин кыл-дыр сорууданы сурагылг а-гиди эртемден, чогаалчы бол-гаш далай эжилдиричкени Тим Северин баштаан аян-чор-рукчулар боттарынын мурун-га, салтанар. Олар Греция-ны эриктеринден Босфор бол-ган Дарданеллы өштерин та-варты Кара далайлааш, Поти-дээр грузин хоорайга келген-ер.

Июльда, оруктун улуг ке-зини эртин, «Арго» корабль ССРЭ-ниг девискээр сутла-рынга кирген. Эрте-бурунгу грек дайчылары чутган калбак парусту серин хат до-ла берген, судно Колданыг эриктери-не дүргөн-биле чоок-шудан орган. Чаа аргонавтын эриктери-не дүргөн-биле чоруду-п, уткууру-биле Потинна бү-гү-ле чурттакчалары эрикке чедип келген шыкш сатылды-ран болган.

ОГУРЕЦТЕРЕ АВТОСУГГАРЫЛА

Суг чокка огурецтер өлес дээр эки билдигер. Арга-арыг институтукуг биофизика лабораториясы нога ажаак-чыларынын чыгыны бугуар чез чогадышыкыны чоруду-п, ногааларын суттака херекделди тодардып тывар херекселди чогадып белетке-турар. Унүштен чогуур мездэ аяда келерге-ле автоматика сугну дамчыдылар болган но-гаа тараан одуртларже суг енаашканын эгелээр. Бүг

ШОРТАН «БАШКЫЛАП» ТУРАР

Кареланын балык өстүрү-кчүлери чылдып-ла лососов-нын чус-чус муа соллары далайже болган халдерже са-лын үндүрүп туралар. Олар-нын чезени улуг болдык-тар кылдыр өзүп турарын шим-чи-

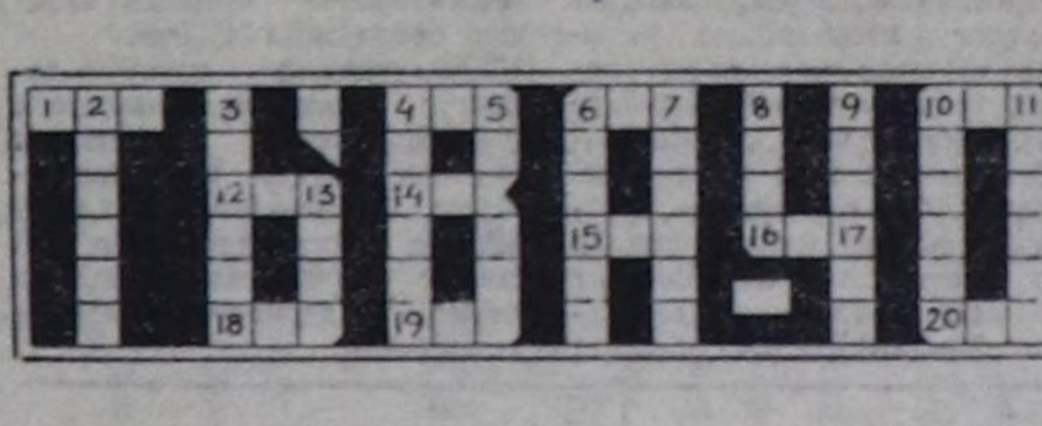

Орус амыла тыва дыл дег билар бола, Ораннаны эргий улар эвер боор сен... Улуг Ленинни дилы —орус амыла укур-дуузынын дугайында шүдүкчүчүг чиге сөг-лөөн бо сестери мээг сөгш-

ШИЛГИ-БЕ

Чайын тергелээр, тараа тарыар, кыжын шыаактар, ияш сөөртүр, азыралып чо-рван чаныс чыгы маламса-ла — шөргөгөр ижиниң, улуг шилги бе ол чүе. Ону чүле шыаактар, тергелээрине бол-ган ырак-узак чорук кылып мунарына ажитгал турган эвес, а чайгы үелерде оон су-дү-биле кызыл-кат ханымыз дег чаатга амданыг хыммыты база кылып ижин турган бис.

КРОССВОРД

ДООРА ДУРГААР: 1. Хем, 4. Ияш, 6. Унүш, 10. Ту-дуг, 12. Аарыг, 14. Сан, 15. Араатан, 16. Тыва фамилия, 18. Язы-буру чүдүкчүлери кылтайтырына ажиллаар чүдү-19. Херексе, 20. Куруенин азы мерг чериниң ылымтыг эмблемасы.

УЗУН ДУРГААР: 2. Магад чем каар сава, 3. Аламы чур-гайар, 4. Хөл, 5. Район, 6. Теиниң унүш, 7. Ан, 8. Хүн дээп турар тала, 9. Сан, 10. Чер ады, 11. Тыва артист, 13. Суур ады, 17. Унүштүн кезээ.

Барымы-Лемчик район.

РАССКАЗ

Мен ол амыстын ишкен, баш-тай иштин өскелеп, ажаак ху-ду олдуртп турдум. Оон чоорту джиг тоолгалды-даа чиккен, арган эт-кеш-даа өн кирип келген. Ажаак кадан арган бодум канга хонук аразында мырыдай семонп эгелени мен деп.

«ШЫННЫҢ» ШЫДЫРАА КОНКУРУЗУНУҢ ТҮҢНЕЛИ

«Шынын» болган республиканың шыдыраа феде-рациянын органдарына конкурстун түнелин ун-дурган. Эң сөөгү дөрткү элчегини онналдарынын харызымы болган нити конкурстун түнелин моон аданага параладымыс.

КАЯ, ЧҮҮ БОЛУРУД?

Культураның болган дыштанаманың П. Гастело аттыг паргыныга Август 25-те, 11.00 — Чектер делегале, август 26-да, 16.00 — Ногаан театрга хурчун филармониянын артистериниң концерти.

«ШЫННЫҢ» ШЫДЫРАА КОНКУРУЗУНУҢ ТҮҢНЕЛИ

«Шынын» болган республиканың шыдыраа феде-рациянын органдарына конкурстун түнелин ун-дурган. Эң сөөгү дөрткү элчегини онналдарынын харызымы болган нити конкурстун түнелин моон аданага параладымыс.

КАЯ, ЧҮҮ БОЛУРУД?

Культураның болган дыштанаманың П. Гастело аттыг паргыныга Август 25-те, 11.00 — Чектер делегале, август 26-да, 16.00 — Ногаан театрга хурчун филармониянын артистериниң концерти.

667000 Кызыл, Шетияны болган Кравченко куудумчу бажы № 3 Телефоннары: редакторун 2-24-63, редакторун оралакчаларынын 2-03-24, 2-23-54, харысалгалыг секретарынын 2-23-35, секретариатын 2-23-35, партияг амыралар болган улутур кызматтарынын 2-31-75, пропаганда болган совет тургузуу кызматтарынын 2-37-13, чага кызматтарынын 2-41-27, информанга культура кызматтарынын 2-23-54, кады ажил-аткыг кызматтарынын 2-21-47, корректорларынын 2-27-41, бухгалтериянын 2-12-45, солун келбейн барганда 2-32-75 телефонче долаар.

Тыва АССР-нин Ном үндүрер чер, полиграфия болган ном садыныны керектериниң талазы биле курчун комитетиниң типографиясы, Кызыл, Шетияны болган Кравченко куудумчу, бажы № 1: TC-001570